

Sabina Kubas

STATUS KONSULA ZAWODOWEGO W REALIZACJI FUNKCJI NOTARIALNYCH

Wprowadzenie

Rozwój stosunków międzynarodowych z chwilą rozwijania się poszczególnych dziedzin obrotu i otwierania coraz nowych możliwości oraz potrzeby wymiany międzynarodowej, a szczególnie rozwoju handlu międzynarodowego i międzynarodowego ruchu osobowego we wszelkich jego dziedzinach, doprowadził do konieczności ustanowienia podmiotu, który będzie posiadał uprawnienia, ale także obowiązki w zakresie szeroko rozumianych interesów państwa wysyłającego i jego obywateli¹. W związku z taką sytuacją i kształtującą się rzeczywistością pojawiła się instytucja konsula. Termin ten pochodzi od słowa łacińskiego *consulere* (*consulo, consuleo*) i oznacza m.in.: radzić się, mieć pieczę nad kimś, przychodzić z pomocą².

Konsul występuje zarówno w stosunku do władz państwa przyjmującego, jak i władz krajowych jako organ zewnętrzny reprezentujący swoje państwo w ściśle określonej sferze działania, realizujący stojące przed nim zadania za pomocą przyznanych mu przez przepisy prawa kompetencji. Biorąc pod uwagę fakt, iż konsul jako organ państwa wysyłającego wykonuje zlecone mu funkcje na terytorium państwa przyjmującego, które wprawdzie wchodzi w zakres rzeczowej czy terytorialnej kompetencji państwa wysyłającego, wykonywanej jednak poza jego granicami – toteż określenie stanowiska prawnego konsula opiera się zarówno na normach prawa państwowego, jak i międzynarodowego³.

Bardzo ważną kwestią, którą w tym zakresie należy wziąć pod uwagę, jest specyfika warunków, w których konsul wykonuje swoje funkcje. Pełnienie

¹ E. Pałyga, *Stosunki konsularne Drugiej Rzeczypospolitej*, Warszawa 1970, s. 5.

² J. Sondel, *Słownik łacińsko-polski dla prawników i historyków*, Kraków 1997, s. 331.

³ A. Suławko-Karetko, *Status konsula w prawie polskim*, Warszawa 2008, s. 28.

ich poza granicami własnego kraju jest konsekwencją suwerenności zarówno państwa wysyłającego, jak i przyjmującego. Chociaż konsul działa za zgodą państwa przyjmującego, to nie jest to równoznaczne z przyznaniem mu w świetle przepisów tego państwa statusu urzędnika, lecz nigdy mu się nie odmawia statusu organu państwa wysyłającego⁴. Działania, których się konsul podejmuje, wykonywane są najczęściej na rzecz swojego państwa i jego obywateli. Oczywiście niektóre czynności urzędowe mogą mieć skutki prawne na terytorium państwa przyjmującego, co nie jest sprzeczne z zasadą suwerenności państwa, gdyż uznając konsula i dopuszczając go do wykonywania czynności prawnych, wyraża ono niejako z góry zgodę na tego rodzaju skutki⁵.

Charakter prawny instytucji konsula wywołał wiele rozbieżności w poglądach nauki prawa międzynarodowego. Część autorów odmawia nadania mu statusu regulowanego przez normy prawnomiędzynarodowe, traktując go jako inną osobę prywatną. Są również poglądy traktujące konsula jako urzędnika wysłanego w celach handlowych⁶.

We współczesnym prawie międzynarodowym instytucja konsula odnosi się do działań reprezentacyjnych w państwie przyjmującym, ochrony interesów wobec państwa obcego, a także ochrony interesów obywateli⁷. Można przyjąć, iż w tym właśnie wyraża się przedstawicielski charakter konsula i tym samym istnieje możliwość uznania go za organ reprezentujący państwo za granicą, a w konsekwencji – zaszeregować do kategorii polskich organów administracji za granicą⁸. Wydaje się odpowiednie uznanie konsula za organ administracji rządowej o kompetencji szczególnej, ponieważ jej zakres pozostaje w stosunku krzyżowania się do zakresu właściwości szeregu organów administracyjnych działających w kraju⁹.

Rys historyczny

Potrzeba powołania instytucji konsula w Polsce pojawiła się pod koniec XVII w. Funkcje konsularne pełnione były przez rezydentów lub komisarzy królewskich, których ustanawiały państwa obce¹⁰.

⁴ J. Makowski, *Organy państwa w stosunkach międzynarodowych. Zjazdy i konferencje międzynarodowe. Umowa międzynarodowa*, Warszawa 1957, s. 106.

⁵ A. Suławko-Karetko, *Status konsula...*, s. 28.

⁶ A. Sabanin, *Polskoje i konsulskoje prawo*, Moskwa 1930, s. 138.

⁷ K. Libera, *Zasady międzynarodowego prawa konsularnego*, Warszawa 1960, s. 81.

⁸ Z. Sarna, *Zarys prawa konsularnego ze szczególnym uwzględnieniem Polski*, Kraków 1928, s. 13.

⁹ J. Borkowski, *Postępowanie przed polskimi przedstawicielstwami dyplomatycznymi i konsularnymi za granicą*, Łódź 1945, s. 33.

¹⁰ K. Libera, *Zasady...*, s. 14.

Rok 1776 jako data powołania funkcji konsula kształtowana jest przez W. Namysłowskiego, który wspomina o udzieleniu „patentu” na konsula polskiego w Hamburgu miejscowemu kupcowi Borthentowi¹¹.

Początki tej instytucji we współczesnym znaczeniu w praktyce polskiej występują dopiero za czasów panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Król, chcąc powołać przedstawicielstwa dyplomatyczne, napotykał liczne trudności w postaci niechęci dworu rosyjskiego do rozszerzania i umacniania stosunków Rzeczypospolitej z innymi państwami, borykając się jednocześnie z problemami finansowymi dotyczącymi środków, które były przeznaczone na ten właśnie cel¹².

Do 1775 r. polityka zagraniczna w Polsce znajdowała się w zakresie działań nieoficjalnej rady królewskiej zwanej konfederacją. Sejm, powołując Radę Nieustającą składającą się z pięciu Departamentów, wyznaczył króla na przewodniczącego Departamentu Interesów Cudzoziemskich, czyniąc go odpowiedzialnym za sprawy zagraniczne państwa. Funkcje konsularne w tym czasie polegały na dostarczaniu informacji, które dotyczyły spraw gospodarczych, handlu międzynarodowego czy sprawowania opieki konsularnej. Efektywność działania służb konsularnych ograniczona była bowiem stanowiskiem dworów sąsiedzkich, stosując zasadę o rozstrzygnięciu spraw między nimi a Polską przez reprezentantów w Warszawie¹³.

Omawiając funkcje konsularne w Polsce, nie sposób nie wspomnieć o Konstytucji 3 maja 1791 r. odnoszącej się do praw człowieka w zakresie swobody poruszania się oraz wykonywania zawodu. Utrata przez Polskę państwowości oraz zaistniałe warunki polityczne nie pozwoliły na realizację przepisów określających ustrój państwa polskiego, a w konsekwencji na rozwój stosunków konsularnych. Niezbyt długi okres istnienia Księstwa Warszawskiego będącego w sferze wpływów francuskich oraz czas trwania Królestwa Polskiego powiązanego z Rosją osobą cara nie stwarzały warunków dla odbudowy sieci polskich placówek dyplomatycznych i konsularnych¹⁴.

W okresie I wojny światowej, przed powstaniem i powszechnym uznaniem państwowości II Rzeczypospolitej, z inicjatywy Komitetu Narodowego Polski w Paryżu oraz Naczelnego Komitetu Narodowego i Tymczasowej Rady Stanu Królestwa Polskiego rozpoczęto powoływanie polskich przedstawicielstw, którym zostały przyznane funkcje konsularne. Utworzony 15 sierpnia 1917 r. Komitet Narodowy Polski założył realizację trzech zadań, do których należało zaliczyć reprezentowanie Polski wobec państw koalicji, opiekę i zwierzchnictwo nad Armią Polską we Francji oraz opiekę konsularną nad Polakami przebywającymi w państwach koalicji¹⁵.

¹¹ W. Namysłowski, *Rezydenci polscy w Hamburgu*, Warszawa 1931, s. 15.

¹² A. Suławko-Karetko, *Status konsula...*, s. 58.

¹³ *Historia dyplomacji polskiej (połowa X–XX wieku)*, t. II: 1572–1795, red. Z. Wójcik, Warszawa 1982, s. 597.

¹⁴ T. Joniec, *Polska służba konsularna 1918–1995*, Warszawa 1996, s. 10–11.

¹⁵ R. Dmowski, *Polityka polska i odbudowanie państwa*, Warszawa 1925, s. 224.

W okresie międzywojennym funkcje konsulów polskich regulowane były przez międzynarodowe prawo konsularne, normy prawa zwyczajowego oraz normy prawa wewnętrznego. Zawieranie przez II Rzeczypospolitą konwencji konsularnych, traktatów handlowych czy innych umów bilateralnych wiązało się głównie z obroną praw i interesów obywateli polskich oraz potrzebą zapewnienia im opieki konsularnej. W okresie tym Polska zawarła i ratyfikowała dziesięć konwencji konsularnych, w których ustalono główne funkcje polskich konsulów polegające na wykonywaniu opieki i obronie interesów obywateli polskich. Poza tym w zawartych przez Polskę dziewięciu umowach regulujących inne dziedziny współpracy międzynarodowej ujęte były postanowienia dotyczące utrzymywania stosunków konsularnych¹⁶.

Pierwszym aktem prawnym okresu międzywojennego stanowiącym źródło regulacji instytucji konsula była ustawa z 11 listopada 1924 r. o organizacji konsulatów i o czynnościach konsulów¹⁷. Była to ustawa o charakterze ramowym i stanowiła jedynie o warunkach pełnienia funkcji przez konsula. Zgodnie z nią jego zadania miały się koncentrować na obronie interesów gospodarczych Rzeczypospolitej Polskiej, opiece nad obywatelami polskimi za granicą oraz czuwaniu nad wykonywaniem umów międzynarodowych¹⁸.

Obowiązywało także rozporządzenie Ministrów Sprawiedliwości i Spraw Zagranicznych z 29 grudnia 1932 r. w sprawie doręczania pism sądowych osobom zamieszkałym za granicą oraz osobom będącym w służbie dyplomatycznej państw obcych¹⁹.

Zakres funkcji konsulów ustanowionych w konwencjach konsularnych i ustawodawstwie wewnętrznym koncentrował się w największym nasileniu na zadaniach z zakresu opieki konsularnej. W praktyce jednak polskie placówki konsularne podejmowały się również innych działań nieprzewidzianych w ówczesnych aktach prawnych – broniąc interesów gospodarczych i politycznych²⁰.

W okresie II wojny światowej nastąpiły zmiany w hierarchii ważności funkcji konsularnych. Te gospodarcze i handlowe zeszły na drugi plan. Zadania konsulów dostosowane były do panujących warunków politycznych państwa polskiego i wynikały bezpośrednio z deklaracji programowej rządu polskiego na emigracji z 18 grudnia 1939 r., która zakładała, że naczelnym zadaniem w polityce rządu jest jak największy udział Polski i jej armii w wojnie w celu wyzwolenia kraju spod wrogiej okupacji. Zadanie to realizowane było przez polskie placówki konsularne w różny sposób. W krajach skandynawskich konsulowie udzielali opieki i pomocy obywatelom polski, dementowali oszczerstwa propagandy

¹⁶ E. Pałyga, *Stosunki konsularne...*, s. 52.

¹⁷ Dz.U. z 1924 r., nr 103, poz. 944.

¹⁸ L. Babiński, *Zagadnienia prawne w działalności konsulów*, Biblioteka MSZ, sygn. 236, s. 4.

¹⁹ Zbiór przepisów konsularnych, cz. II, MSZ 1933, s. 190.

²⁰ Z. Sarna, *Zarys prawa...*, s. 18.

hitlerowskiej oraz protestowali przeciwko eksterminacji ludności polskiej przez władze hitlerowskie²¹.

Na ewolucję funkcji konsularnych niewątpliwie miały wpływ przepisy prawa wewnętrznego. Działalność polskiej służby konsularnej stanowiła przedmiot stosunkowo późnej regulacji ustawowej PRL. Do 1 lipca 1984 r. obowiązywała ustawa z 1924 r. Przyjęcie nowej ustawy z 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsulów Rzeczypospolitej Polskiej²² nastąpiło w okresie odwilży ideologicznej, przez co była ona stosunkowo nowatorska, bowiem przewidywała istnienie konsulów honorowych, co było wyraźnym świadectwem liberalnego podejścia ustawodawcy do problematyki konsularnej²³.

W treści rozporządzenia Rady Ministrów z 23 marca 1983 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników służby dyplomatyczno-konsularnej²⁴ miejsce znalazły postanowienia ściśle związane z podnoszeniem efektywności realizowania funkcji konsularnych. Celem tych przepisów było zapewnienie sprawnego realizacji funkcji konsularnych w zakresie opieki konsularnej oraz czynności paszportowych i wizowych w czasie nasilenia ruchu turystycznego²⁵.

Tematyce skuteczności wykonywania funkcji konsularnych poświęcono zarządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z 4 listopada 1985 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania przed konsulem²⁶.

Ogólne zadania i priorytety polskich placówek konsularnych zostały ujęte w uchwale Sejmu z 10 marca 1988 r. w sprawie polityki zagranicznej Polski²⁷. Kontynuację zmian wiążących się z funkcjami konsulów zawierała uchwała Sejmu z 24 lutego 1989 r. w sprawie polityki zagranicznej PRL²⁸. Sejm opowiedział się w niej za otwartością polityki wobec ochrony interesów prawnych i ekonomicznych obywateli polskich przebywających za granicą²⁹.

Kolejny wzrost funkcji konsula polegający na nałożeniu na niego obowiązku udzielania porad prawnych wynikał z treści Konstytucji z 2 kwietnia 1997 r. Ustawa zasadnicza stanowi, iż Rzeczpospolita Polska udziela pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym. Przepis ten podnosi rangę problemu mniejszości jako jednego z celów polskiej polityki zagranicznej i zwraca uwagę, że pomoc emigracji i Polonii stała się zadaniem ogólnonarodowym, w którym uczestniczy całe społeczeństwo³⁰.

²¹ J.Ch. Lyod, *The Consular Service of Europe*, Philadelphia 1945, s. 60.

²² Dz.U. z 2007 r., nr 181, poz. 1287.

²³ A. Suławko-Karetko, *Status konsula...*, s. 64.

²⁴ Dz.U. z 1983 r., nr 103/24, poz. 944.

²⁵ A. Suławko-Karetko, *Status konsula...*, s. 64.

²⁶ Dz.U. z 1985 r., nr 35/85 poz. 233.

²⁷ MP 1988, nr 9, poz. 71.

²⁸ MP 1989, nr 5, poz. 48.

²⁹ A. Suławko-Karetko, *Status konsula...*, s. 65.

³⁰ *Dyplomacja współczesna a problemy prawa i bezpieczeństwa międzynarodowego*, red. L. Łukaszuk, Warszawa 1999, s. 335.

Ważnym elementem realizującym te cele było uchwalenie 7 września 2007 r. ustawy o Karcie Polaka³¹. Zadaniem ustawy stała się próba uregulowania stosunków między Rzeczypospolitą Polską a Polakami zamieszkującymi na Wschodzie poprzez realizację postanowień Konstytucji RP w zakresie udzielania pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym, wypełnienie moralnego obowiązku wobec Polaków na Wschodzie, którzy na skutek zmiennych losów naszej Ojczyzny utracili obywatelstwo polskie, spełniając oczekiwania tych, którzy polskimi obywatelami nigdy wcześniej nie byli, lecz ze względu na swoje poczucie tożsamości narodowej pragną uzyskać potwierdzenie przynależności do Narodu Polskiego, w celu wzmocnienia więzi łączących Polaków na Wschodzie z Macierzą oraz wspierając ich starania o zachowanie języka polskiego oraz kultywowanie tradycji narodowej³².

Ważnym aktem prawnym obecnie obowiązującym jest ustawa z 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne³³. Wprowadza ona pojęcie pomocy konsularnej, określa zadania konsula w przypadku zdarzeń zagrażających zdrowiu, życiu lub bezpieczeństwu obywateli polskich. Nowe przepisy zobowiązują konsula do wsparcia bezpiecznego i sprawnego opuszczenia przez Polaków zagrożonego obszaru. Akt ten zawiera też uregulowania dotyczące możliwości odmowy wykonania czynności przez konsula. Nowe przepisy określają także zasady powoływania konsulów, działalność konsulów honorowych, tryb postępowania przed konsulem, opłaty konsularne, zasady przyjmowania i przechowywania przez tego urzędnika w depozycie dokumentów, środków finansowych i przedmiotów wartościowych.

Podsumowując, należy zwrócić uwagę na to, iż instytucja konsula podlega ciągłej ewolucji. Na strukturę i zakres działania polskiej służby konsularnej wpływ miały niewątpliwie przemiany ustrojowe dokonywane w Polsce na przełomie wielu wieków, jak również fakt przystąpienia Polski do Unii Europejskiej i realizacja polityki państwa wobec krajów ościennych i Polonii zamieszkującej na Wschodzie. Wszelka działalność konsula niewątpliwie sprowadza się do realizacji podstawowej jego funkcji odnoszącej się do zapewnienia obywatelom przebywającym poza granicami Polski ochrony i bezpieczeństwa³⁴.

Konsul jako notariusz

Współczesny system prawa przyznaje urzędnikowi konsularnemu określone uprawnienia w wielu dziedzinach, które w państwie wysyłającym realizowane są

³¹ Dz.U. z 2007 r., nr 180, poz. 1280.

³² A. Suławko-Karetko, *Status konsula...*, s. 66.

³³ Dz.U. z 2015 r., poz. 1274.

³⁴ A. Suławko-Karetko, *Status konsula...*, s. 67.

przez wiele organów ściśle do tego wyodrębnionych. Ich zakres nie jest jednak tożsamy, szczególnie jeśli chodzi o funkcje notarialne. Przyczyn takiego stanu rzeczy należy się doszukiwać w tym, iż uprawnienia te nie są określone przez prawo zwyczajowe, lecz są zależne od rozwiązań przyjętych przez konwencje konsularne³⁵. Urzędnik konsularny jest uprawniony do wykonywania jedynie tych czynności w stosunku do państwa przyjmującego, które zostały wyraźnie wymienione w umowie konsularnej. W stosunkach z państwem pobytu, z którym państwo wysyłające nie ma konwencji konsularnej, konsul tego ostatniego może wykonywać tylko te czynności, które formułuje ustawodawstwo wewnętrzne państwa pobytu lub które są zgodne ze zwyczajem międzynarodowym bądź są akceptowane przez władze tego państwa³⁶. Wynika z tego, że wykonywanie czynności notarialnych nie może być sprzeczne z prawem zwyczajowym³⁷.

K. Lidera twierdzi, że w braku norm traktatowych ustalających szczegółowo zakres uprawnień konsula jako notariusza może on podejmować jedynie czynności interesujące wyłącznie obywateli państwa wysyłającego lub mające odnieść skutek prawny w państwie macierzystym i tylko w takich granicach, na jakie zezwala prawo ojczyźne oraz jakie dopuszcza i uznaje prawo lub zwyczaj miejscowy³⁸. Podobnego zdania jest L. Lee³⁹.

Wykonywane przez konsula czynności mające charakter notarialny są bardzo ważne z punktu widzenia obrotu prawnego, gdyż konsul jako notariusz czuwa nad jego bezpieczeństwem i jego zgodnością z obowiązującymi przepisami⁴⁰. W nauce przyjęto, że zadaniem notariatu jest dokonywanie czynności notarialnych w celu realizacji funkcji określonej jako jurysdykcja prewencyjna (ochronna) lub dążenia do specyfikacji wielości funkcji przejawiających się w czuwaniu nad zgodnością obrotu cywilnego z obowiązującym prawem, przestrzeganiem bezpieczeństwa i stabilności obrotu prawnego czy też jego zgodnością z zasadami współżycia społecznego i praktyką gospodarczą państwa⁴¹.

Zakres uprawnień notarialnych jest bardzo zróżnicowany. W podobny sposób kształtuje się precyzyjność ujęcia poszczególnych czynności notarialnych. Przykładem tego jest Konwencja wiedeńska o stosunkach konsularnych z 1963 r.⁴² Stanowi ona w art. 5 pkt f, że do zadań urzędnika konsularnego należy działanie w charakterze notariusza, jeżeli nie sprzeciwiają się temu ustawy i inne przepisy

³⁵ K. Libera, *Zasady...*, s. 485.

³⁶ J. Sutor, *Funkcje konsularne w zakresie obrotu prawnego z zagranicą*, „Palestra” 1978, nr 9, s. 46.

³⁷ S. Odrowąż-Wysocki, *Międzynarodowe stosunki prawne Polski*, Kraków–Warszawa 1939, s. 310.

³⁸ K. Libera, *Zasady...*, s. 480.

³⁹ L. Lee, *Consular Law and Practice*, Wielka Brytania 2008, s. 165.

⁴⁰ A. Oleszko, *Nowe prawo o notariacie*, „Państwo i Prawo” 1989, nr 12, s. 49.

⁴¹ B. Tymecki, *Notariat i czynności notarialne*, Białystok 1988, s. 21 i 83.

⁴² Dz.U. z 1982 r., nr 13, poz. 98.

państwa przyjmującego. Dokument ten nie formułuje więc ani jednej konkretnej czynności, którą wykonuje konsul jako notariusz. Można więc przyjąć, że odsyła on do bardziej szczegółowych regulacji przyjętych w dwustronnych umowach konsularnych i aktach prawa wewnętrznego poszczególnych państw⁴³.

Podstawę prawną funkcji konsula jako notariusza wzmocnia Europejska Konwencja o zniesieniu wymogu legalizacji dokumentów sporządzonych przez przedstawicieli dyplomatycznych lub urzędników konsularnych z 1968 r.⁴⁴ Wstęp tego dokumentu stanowi, że „zniesienie wymogu legalizacji powinno wzmocnić relacje między państwami członkowskimi poprzez umożliwienie posługiwania się zagranicznymi dokumentami w ten sam sposób jak dokumentami pochodzącymi od władz krajowych”. W rozumieniu tych przepisów legalizacja oznacza wyłącznie czynność dokonaną w celu poświadczenia autentyczności podpisu na dokumencie, charakteru, w jakim osoba podpisująca taki dokument działała, oraz w określonych przypadkach tożsamości pieczęci lub stempla, jakimi dokument taki został opatrzony. Konwencja ta ma zastosowanie do dokumentów, które zostały sporządzone przez urzędników konsularnych umawiającej się strony działających w charakterze urzędowym i wykonujących swoje czynności na terytorium jakiegokolwiek państwa i które mają być przedłożone na terytorium innej umawiającej się strony lub urzędnikom konsularnym innej umawiającej się strony wykonującym swoje czynności na terytorium państwa niebędącego stroną tej Konwencji.

Konwencja ma także zastosowanie do urzędowych zaświadczeń, takich jak potwierdzenie rejestracji dokumentu lub faktu jego istnienia w określonym czasie oraz poświadczenie autentyczności podpisów załączonych przez urzędników konsularnych do dokumentów innych niż te, o których mowa w art. 2 ust. 1. W art. 5 Konwencja podkreśla, że będzie miała między umawiającymi się stronami pierwszeństwo przed umowami, które przewidują legalizację autentyczności podpisu konsula, charakteru, w jakim osoba podpisująca dany dokument działała, oraz w określonych sytuacjach tożsamości pieczęci lub stempla, jakim dokument został opatrzony.

Ważną kwestią jest charakter podmiotów, które mogą się zwrócić z wnioskiem do konsula o wykonanie określonej czynności. Zgodnie z ustawą Prawo konsularne z 25 czerwca 2015 r. uprawnienie takie posiadają obywatele polscy, a także organy administracji publicznej. Nie należy tutaj zapomnieć o cudzoziemcach oraz organach administracji publicznej w państwie przyjmującym, jeżeli czynności podjęte przez konsula na ich wniosek wywrą jakikolwiek skutek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dotyczy to w szczególności cudzoziemców mających obywatelstwo innego państwa, podwójne obywatelstwo bądź będących bezpaństwowcami⁴⁵.

⁴³ S. Sawicki, *konsularne. Studium prawnomiędzynarodowe*, Warszawa 1998, s. 142.

⁴⁴ Dz.U. z 1995 r., nr 76, poz. 381.

⁴⁵ S. Sawicki, *Prawo...*, s. 143.

Konsul dokonujący czynności notarialnych działa w sferze prawa państwa wysyłającego jako jego urzędnik państwowy. Pełniąc więc swoje funkcje, powinien mieć na uwadze przepisy prawne swojego kraju i postępować w zgodzie z nimi⁴⁶.

Czynności notarialne stanowiące przejaw wykonywanych przez konsula funkcji wymienia art. 28 ust. 1 wspomnianej ustawy. Wydaje się, że specyficzny charakter tych czynności nie pozwala konsulowi działać z urzędu, a więc z własnej inicjatywy występować w roli notariusza⁴⁷. Trudności interpretacyjnych nastęrcza już sama redakcja pierwszych ustępów. W literaturze przedmiotu wskazywano m.in. na problematyczność ścisłego określenia katalogu czynności notarialnych dokonywanych przez konsula oraz zakres oddziaływania unormowań, dorobku doktryny i judykatury prawa o notariacie, które ustawa nakazuje stosować odpowiednio. Często można się spotkać z propagowaniem katalogu otwartego uprawnień, które powinien posiadać konsul⁴⁸.

Konsul jest więc w szczególności uprawniony do:

1. Sporządzenia i poświadczenia wypisów, odpisów, wyciągów i kopii dokumentów. W języku potocznym słowa: „wypis”, „odpis”, „wyciąg”, „kopia” mają prawie takie samo znaczenie⁴⁹. Jednak w poszczególnych przepisach prawa nie wszystkie te określenia znaczą to samo. Są szczegóły, które odróżniają je od siebie. Pojęcie wypisu na gruncie ustawy Prawo o notariacie z 22 kwietnia 1991 r.⁵⁰ dotyczy aktów notarialnych, na co wskazuje zresztą sam tytuł rozdz. 9 tej ustawy („Wypisy, odpisy i wyciągi oraz przechowywanie aktów notarialnych”). Podstawa prawna do wydawania wypisów aktów notarialnych znajduje się w art. 110 tejże ustawy. Wypis aktu notarialnego ma moc prawną oryginału. Wydawanie wypisów jest w zasadzie zapewnione stronom aktu, osobom, dla których prawo otrzymania wypisu zagwarantowano w akcie, a także następcom prawnym stron i tych osób. Za zgodą stron aktu notarialnego lub na podstawie prawomocnego postanowienia sądu okręgowego wydanego w trybie nieprocesowym wypis może zostać wydany także innym osobom. Wydanie wypisu aktu notarialnego jest możliwe, dopóki akt notarialny znajduje się jeszcze w konsulacie⁵¹. W nagłówku wypisu aktu notarialnego zaznacza się, że wydany dokument jest wypisem. Wypis powinien być dosłownym powtórzeniem oryginału, jednak poprawek i przekreśleń

⁴⁶ M. Kaleta, *Dopuszczalność notarialnego poświadczenia podpisu na dokumencie przez konsula RP* [w:] *Wybrane zagadnienia współczesnego prawa konsularnego (z perspektywy prawa i praktyki międzynarodowej oraz polskiej)*, red. P. Czubik, W. Burek, Kraków 2014, s. 131.

⁴⁷ B. Tymecki, *Notariat...*, s. 79.

⁴⁸ R. Wrzecień, *Konsul wykonujący czynności notarialne*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2008, nr 1, s. 29.

⁴⁹ *Słownik języka polskiego*, red. E. Sobol, Warszawa 2005, s. 361, 582 i 1177.

⁵⁰ Dz.U. z 2014 r., poz. 164.

⁵¹ P. Czubik, *Ograniczenia funkcji i czynności notarialnych konsula RP w świetle polskiego prawa konsularnego na tle uregulowań prawa międzynarodowego publicznego*, „Rejent” 1997, nr 10(78), s. 63.

znajdujących się w oryginale nie należy zamieszczać w wypisie. W końcowej części wypisu zaznacza się, komu i kiedy wypis wydano. Wypis podpisuje konsul i opatruje pieczęcią. Wypis składający się z więcej niż jednego arkusza powinien być ponumerowany, połączony, parafowany i spojony pieczęcią konsula⁵². Odpis oryginału dokumentu obejmuje dokładne powtórzenie jego treści, lecz różni się od oryginału sposobem jego utrwalenia. W przypadku oryginału sporządzonego np. pismem maszynowym (co obecnie zdarza się najczęściej) odpis jest sporządzony np. pismem ręcznym. Jeśli chodzi natomiast o nośnik, może zaistnieć taka sytuacja, że oryginał dokumentu wykonano np. na materiale, zaś odpis na papierze. Inna sytuacja może być taka, że dokument zostanie dwukrotnie napisany tą samą techniką, np. pismem maszynowym albo ręcznym⁵³. Wyciąg dokumentu zawiera powtórzenie nie wszystkich, ale jedynie niektórych wybranych elementów treści oryginału. W przypadku sporządzania wyciągu dokumentu wskazany jest zatem taki dobór elementów treści wyciągu, żeby nie doprowadzić do przeinaczenia treści oryginalnego dokumentu. Jest to istotne i stanowi pewną trudność w przypadku dokumentu sporządzonego w języku obcym związaną z rozumieniem treści dokumentu. Wprawdzie notariusz, a zatem również konsul czynności notarialnych dokonuje w języku polskim, jednak na żądanie strony notariusz (także konsul) może dokonać dodatkowo tej czynności w języku obcym, „wykorzystując własną znajomość języka obcego wykazaną w sposób określony dla tłumaczy przysięgłych lub korzystając z pomocy tłumacza przysięgłego” (art. 2 § 3 pr.not.). Stwarza tym samym stan niepewności co do treści oryginału dokumentu, którego można się pozbyć jedynie poprzez analizę porównawczą wyciągu z treścią oryginału dokumentu⁵⁴. Kopia dokumentu zawiera dokładne odzwierciedlenie oryginału nie tylko pod względem jej treści, lecz także zewnętrznego układu treści. Dawniej kopią dokumentu była sporządzona jego poświadczona fotokopia, natomiast obecnie kopię stanowi także kserokopia dokumentu. W porównaniu z oryginałem kopia dokumentu może zatem różnić się nośnikiem, na jakim zostanie utwalona treść kopii dokumentu. W praktyce notarialnej, a tym samym również konsularnej, obecnie największe znaczenie ma poświadczenie zgodności z oryginałem dokumentu jego kserokopii⁵⁵. Kopia jest szczególną postacią odpisu, która stanowi wierne odwzorowanie (powielenie) oryginalnego dokumentu dokonane przy użyciu techniki reprograficznej pozwalającej na multiplikację dokumentu, np. kserografii, fotokopii, wydruku komputerowego⁵⁶. Kopia w zasadzie jest odzwierciedleniem,

⁵² S. Bogucki, A. Krasuska-Terrillon, B. Mikołajczyk, B. Wach, M. Zieliński, *Funkcje konsulów Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2015, Lex nr 10120.

⁵³ J. Biernat, *Poświadczenie przez notariusza zgodności z oryginałem odpisu, wyciągu lub kopii dokumentu sporządzonego w języku obcym*, „Rejent” 2002, nr 10, s. 31.

⁵⁴ S. Bogucki, A. Krasuska-Terrillon, B. Mikołajczyk, B. Wach, M. Zieliński, *Funkcje...*

⁵⁵ *Ibidem*.

⁵⁶ Postanowienie SN z 27 stycznia 2006 r., III CK 369/05, Lex nr 178249.

fotograficznym odbiciem oryginału, jednak są sposoby, aby nie była identyczna z oryginałem, dlatego niepoświadczona kopia nie jest dokumentem w rozumieniu m.in. art. 270 § 1 k.k.⁵⁷

2. Poświadczenia własnoręczności podpisu i znaku ręcznego. Odnosi się ono do podpisów lub tuszowych odcisków palca złożonych w obecności konsula. Czynność poświadczania przez konsula własnoręczności podpisów i znaków ręcznych na dokumentach dotyczy zarówno podpisów lub odcisków złożonych pod dokumentami przeznaczonymi do obrotu prawnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niezależnie od obywatelstwa składającego podpis albo odcisk, jak i pod dokumentami przeznaczonymi do obrotu prawnego w państwie przyjmującym. W tym drugim przypadku jest to jednak możliwe tylko wtedy, gdy złożone są przez obywateli polskich. Na zasadzie wyjątku czynność ta może dotyczyć obywateli państwa przyjmującego, ale tylko gdy konsula uprawniają do takiego działania umowy międzynarodowe lub przepisy wewnętrzne bądź praktyka państwa przyjmującego⁵⁸.

3. Poświadczenia daty okazania dokumentu, pozostawania osoby przy życiu lub w określonym miejscu. Na okazanym mu dokumencie konsul poświadcza datę, a na żądanie stron – także godzinę i minutę okazania tego dokumentu. W poświadczeniu konsul wymienia imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, która dokument okazała⁵⁹. Konsul jest uprawniony do poświadczenia pozostawania przy życiu lub w określonym miejscu danej osoby, jeżeli stawi się ona w urzędzie konsularnym albo jeśli konsul przekona się o tym fakcie poza urzędem. Konsul w poświadczeniu ustala tożsamość tej osoby oraz określa dzień, godzinę i minutę stwierdzenia pozostawania osoby przy życiu lub w określonym miejscu. Poświadczenie miejsca zamieszkania lub przebywania określonej osoby jest możliwe przez konsula, ale zależy od przedstawienia przez taką osobę potwierdzających to dowodów. Jeżeli tego strona zażąda, konsul poświadcza stawiennictwo jej w konsulacie i/lub niestawiennictwo strony drugiej. Z poświadczenia stawiennictwa i odebrania od strony oświadczenia konsul spisuje protokół⁶⁰.

Konsul jest również uprawniony do sporządzenia aktu notarialnego. Warunkiem dokonania tego typu czynności jest uzyskanie od Ministra Sprawiedliwości pisemnego upoważnienia, które udzielane jest na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych⁶¹. Akt notarialny to czynność zajmująca niejako centralne miejsce wśród czynności notarialnych. Sporządzany jest dla udokumentowania czynności prawnej lub zdarzenia prawnego, jeżeli ustawa zastrzega taką formę

⁵⁷ Wyrok SN z 4 grudnia 2002 r., III KKN 370/00, Lex nr 74375.

⁵⁸ P. Czubik, *Ograniczenia...*, s. 64.

⁵⁹ R. Wrzecionek, *Konsul...*, s. 30.

⁶⁰ P. Czubik, *Ograniczenia...*, s. 65.

⁶¹ S. Rudnicki, *Akt notarialny [w:] Nieruchomości. Problematyka prawna*, red. G. Bieniek, S. Rudnicki, Warszawa 2011, s. 21.

lub taka jest wola stron. Jeżeli przepis zastrzega dla czynności prawnej formę aktu notarialnego, jest to forma pod rygorem nieważności (*ad solemnitatem*), a jej niezachowanie powoduje nieważność czynności prawnej⁶².

Akt notarialny sporządzony przez konsula, analogicznie jak przez notariusza, stosownie do art. 92 § 1 pr.not. powinien zawierać:

- dzień, miesiąc i rok sporządzenia aktu, a w razie potrzeby lub na żądanie strony – godzinę i minutę rozpoczęcia i podpisania aktu,
- miejsce sporządzenia aktu,
- imię, nazwisko konsula, który został upoważniony do sporządzenia aktu notarialnego,
- imiona, nazwiska, imiona rodziców i miejsce zamieszkania osób fizycznych, nazwę i siedzibę osób prawnych lub innych podmiotów biorących udział w akcie, imiona, nazwiska i miejsce zamieszkania osób działających w imieniu osób prawnych, ich przedstawicieli lub pełnomocników, a także innych osób obecnych przy sporządzaniu aktu,
- oświadczenia stron z powołaniem się w razie potrzeby na okazane przy akcie dokumenty,
- stwierdzenie na żądanie stron faktów i istotnych okoliczności, które zaszyły przy spisywaniu aktu,
- stwierdzenie, że akt został odczytany, przyjęty i podpisany,
- podpisy biorących udział w akcie oraz osób obecnych przy sporządzaniu aktu,
- podpis konsula.

Akt notarialny przed podpisaniem powinien być odczytany przez konsula lub przez inną osobę w jego obecności. Przy odczytaniu aktu konsul powinien się przekonać, że osoby biorące udział w czynności dokładnie rozumieją treść oraz znaczenie aktu, a akt jest zgodny z ich wolą. Na żądanie powinny być odczytane również załączniki do aktu. Sporządzony akt notarialny po jego zarejestrowaniu w urzędzie konsularnym powinien być przesłany pocztą dyplomatyczną do notariusza właściwego ze względu na miejsce położenia nieruchomości lub miejsce zamieszkania uprawnionego⁶³.

Obok wyżej wymienionych uprawnień konsul na podstawie zawartych przez Polskę dwustronnych konwencji konsularnych jest też upoważniony do wielu funkcji notarialnych. Zgodnie z art. 29 Konwencji konsularnej między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą z 8 września 1991 r.⁶⁴ możemy do nich zaliczyć:

- przyjmowanie, sporządzanie, rejestrowanie i poświadczanie oświadczeń obywateli państwa wysyłającego,
- sporządzanie, rejestrowanie, poświadczanie i przechowywanie testamentów obywateli państwa wysyłającego,

⁶² P. Langowski, *Notariat*, Sopot 1998, Lex nr 18398.

⁶³ P. Czubik, *Ograniczenia...*, s. 62.

⁶⁴ Dz.U. z 1994 r., nr 60, poz. 248.

- sporządzanie, rejestrowanie i poświadczanie ugód zawieranych między obywatelami państwa wysyłającego i poświadczanie aktów woli jednostronnych, jeśli te ugody i akty nie są sprzeczne z prawem państwa przyjmującego; urzędnik konsularny nie może sporządzać, rejestrować i poświadczać takich umów, które ustanawiają lub likwidują prawa rzeczowe do nieruchomości znajdujących się w państwie przyjmującym,
- legalizowanie dokumentów wydawanych przez władze i urzędy państwa wysyłającego lub państwa przyjmującego, a także poświadczanie kopii, tłumaczeń i wypisów z tych dokumentów,
- poświadczanie podpisów obywateli państwa wysyłającego,
- przyjmowanie do depozytu mienia i dokumentów od obywateli państwa wysyłającego lub dla obywateli tego państwa, jeśli jest to zgodne z ustawodawstwem państwa przyjmującego,
- dokonywanie innych czynności dotyczących funkcji urzędu konsularnego w przypadku, gdy nie jest to sprzeczne z prawem państwa przyjmującego.

Podobne uregulowania znajdują się w art. 32 Konwencji konsularnej zawartej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską z 13 stycznia 1992 r.⁶⁵, art. 30 Konwencji konsularnej zawartej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białoruś z 2 marca 1992 r.⁶⁶, art. 35 Konwencji konsularnej zawartej między Rzeczpospolitą Polską a Federacją Rosyjską z 22 maja 1992 r.⁶⁷, art. 34 Konwencji konsularnej zawartej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Łotewską z 17 grudnia 1992 r.⁶⁸ czy wreszcie w art. 44 Konwencji konsularnej zawartej między Rzeczpospolitą Polską a Rumunią z 25 stycznia 1993 r.⁶⁹

Podsumowanie

Potrzeba, a nawet konieczność posługiwania się dokumentami legitymującymi się wiarygodnością publiczną (urzędową) należy do podstawowych przejawów porządku prawnego⁷⁰. Niejednokrotnie wymóg dokumentowania określonych zdarzeń w postaci sporządzania dokumentów w obcym kraju (państwie przyjmującym) wynika z konieczności zachowania interesów osób fizycznych oraz prawnych państwa wysyłającego bądź gdy czynność dokonana przez konsula ma wywrzeć skutek prawny co najmniej w jednym z państw-stron konwencji. Celowi temu służą unormowania prawnokonsularne⁷¹. Chociaż różnorodnie przedstawia

⁶⁵ Dz.U. z 1994 r., nr 30, poz. 108.

⁶⁶ Dz.U. z 1994 r., nr 50, poz. 197.

⁶⁷ Dz.U. z 1995 r., nr 140, poz. 687.

⁶⁸ Dz.U. z 1993 r., nr 112, poz. 494.

⁶⁹ Dz.U. z 1994 r., nr 29, poz. 104.

⁷⁰ K. Knoppek, *Dokument w procesie cywilnym*, Poznań 1993, s. 13.

⁷¹ A. Oleszko, *Funkcje konsularne w sprawach notarialnych według konwencji zawartych przez Polskę w latach 1991–1995*, „Rejent” 1996, nr 3(59), s. 24.

się pojęcie dokumentu we współczesnych systemach i doktrynach poszczególnych państw, to jednak wspólną cechą dokumentów jest to, że przepisy określają dla nich różne wymogi formalne. Są to najczęściej unormowania odnoszące się do sposobu i trybu ich sporządzania oraz postępowania dowodowego. Ustawodawstwa upoważniają określone osoby (instytucje), którym wyznacza się kompetencję kreowania wskazanych dokumentów, nadając im znamię wiarygodności publicznej. W sferze prawa wewnętrznego najczęściej jest to notariusz bądź sędzia. Na gruncie stosunków konsularnych są to konsulowie (urzędnicy konsularni)⁷².

Polski konsul pełniący funkcje notarialne działa w polskiej przestrzeni prawnej i jego obowiązkiem jest stosować normy polskiego prawa wewnętrznego, w tym również umowy międzynarodowe o stosunkach konsularnych łączące Rzeczpospolitą Polską z państwami trzecimi. Naturalne jest zatem, że konsul jako urzędnik państwa wysyłającego ma znać to prawo i postępować zgodnie z nim⁷³.

Zakres funkcji i zadań konsularnych ulega ciągle znacznemu rozszerzeniu i zróżnicowaniu. Wzrosło również ich znaczenie w rozwoju międzynarodowego obrotu osobowego. Dlatego też współcześnie trudno sobie wyobrazić normalne funkcjonowanie obrotu osobowego i związanego z nim rozwoju, zwłaszcza stosunków gospodarczych, turystycznych i kulturalnych, bez tych niezliczonych czynności konsularnych, często niepozornych, w rodzaju wystawiania dokumentów podróży, wiz, rejestracji urodzeń i zgonów oraz pracochłonnych i nie zawsze spotykających się z wdzięcznością zabiegów związanych z realizacją funkcji opieki nad obywatelami znajdującymi się w różnych trudnych sytuacjach życiowych⁷⁴.

Bibliografia

- Antonowicz L., *Podręcznik prawa międzynarodowego*, Warszawa 1993.
- Babiński L., *Zagadnienia prawne w działalności konsulów*, Biblioteka MSZ, sygn. 236.
- Biernat J., *Poświadczenie przez notariusza zgodności z oryginałem odpisu, wyciągu lub kopii dokumentu sporządzonego w języku obcym*, „Rejent” 2002, nr 10.
- Bogucki S., Krasuska-Terrillon A., Mikołajczyk B., Wach B., Zieliński M., *Funkcje konsulów Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2015, Lex nr 10120.
- Borkowski J., *Postępowanie przed polskimi przedstawicielstwami dyplomatycznymi i konsularnymi za granicą*, Łódź 1945.
- Czubik P., *Ograniczenia funkcji i czynności notarialnych konsula RP w świetle polskiego prawa konsularnego na tle uregulowań prawa międzynarodowego publicznego*, „Rejent” 1997, nr 10(78).
- Dmowski R., *Polityka polska i odbudowanie państwa*, Warszawa 1925.
- Dyplomacja współczesna a problemy prawa i bezpiecze państwmiędzynarodowego*, red. L. Łukaszuk, Warszawa 1999.

⁷² L. Antonowicz, *Podręcznik prawa międzynarodowego*, Warszawa 1993, s. 159.

⁷³ M. Kaleta, *Dopuszczalność...*, s. 137.

⁷⁴ J. Sutor, *Prawo dyplomatyczne i konsularne*, Warszawa 2012, s. 455.

- Historia dyplomacji polskiej (połowa X–XX wieku)*, t. II: 1572–1795, red. Z. Wójcik, Warszawa 1982.
- Joniec T., *Polska służba konsularna 1918–1995*, Warszawa 1996.
- Kaleta M., *Dopuszczalność notarialnego poświadczenia podpisu na dokumencie przez konsula RP [w:] Wybrane zagadnienia współczesnego prawa konsularnego (z perspektywy prawa i praktyki międzynarodowej oraz polskiej)*, red. P. Czubik, W. Burek, Kraków 2014.
- Knoppek K., *Dokument w procesie cywilnym*, Poznań 1993.
- Langowski P., *Notariat*, Sopot 1998, Lex nr 18398.
- Lee L., *Consular Law and Practice*, Wielka Brytania 2008.
- Libera K., *Zasady międzynarodowego prawa konsularnego*, Warszawa 1960, s. 81.
- Lyod J.Ch., *The Consular Service of Europe*, Philadelphia 1945.
- Makowski J., *Organy państwa w stosunkach międzynarodowych. Zjazdy i konferencje międzynarodowe. Umowa międzynarodowa*, Warszawa 1957.
- Namysłowski W., *Rezydenci polscy w Hamburgu*, Warszawa 1931.
- Odrawąż-Wysocki S., *Międzynarodowe stosunki prawne Polski*, Kraków–Warszawa 1939.
- Oleszko A., *Funkcje konsularne w sprawach notarialnych według konwencji zawartych przez Polskę w latach 1991–1995*, „Rejent” 1996, nr 3(59).
- Oleszko A., *Nowe prawo o notariacie*, „Państwo i Prawo” 1989, nr 12.
- Oleszko A., *Prawo o notariacie. Komentarz*, cz. II, t. I, Warszawa 2012.
- Pałyga E., *Stosunki konsularne Drugiej Rzeczypospolitej*, Warszawa 1970.
- Rudnicki S., *Akt notarialny [w:] Nieruchomości. Problematyka prawna*, red. G. Bieniek, S. Rudnicki, Warszawa 2011.
- Sabanin A., *Polskoje i konsulskoje prawo*, Moskwa 1930.
- Sarna Z., *Zarys prawa konsularnego ze szczególnym uwzględnieniem stosunków Polski*, Kraków 1928.
- Sawicki S., *Prawo konsularne. Studium prawnomiędzynarodowe*, Warszawa 1998.
- Sobol E., *Słownik języka polskiego*, Warszawa 2005.
- Sondel J., *Słownik łacińsko-polski dla prawników i historyków*, Kraków 1997.
- Suławko-Karetko A., *Status konsula w prawie polskim*, Warszawa 2008.
- Sutor J., *Funkcje konsularne w zakresie obrotu prawnego z zagranicą*, „Palestra” 1978, nr 9.
- Sutor J., *Prawo dyplomatyczne i konsularne*, Warszawa 2012.
- Tymecki B., *Notariat i czynności notarialne*, Białystok 1988.
- Wrzecionek R., *Konsul wykonujący czynności notarialne*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2008, nr 1.
- Zbiór przepisów konsularnych*, cz. II, MSZ 1933.

Streszczenie

Rozwój stosunków międzynarodowych doprowadził do pojawienia się potrzeby powołania podmiotu, który będzie wykonywał swoje zadania z upoważnienia państwa wysyłającego w państwie przyjmującym. W ten sposób ukształtowane funkcje konsularne realizowane są za pośrednictwem konsula, którego status prawny w obecnych czasach ma niezwykle ważne znaczenie – począwszy od zadań bardzo ogólnych jak ochrona praw i interesów obywateli oraz państwa wysyłającego po ściśle określone funkcje notarialne. Każda z nich oparta być musi na konkretnej podstawie prawnej, którą w tej dziedzinie stanowi przede wszystkim ustawodawstwo wewnętrzne oraz konwencje konsularne zawierane między dwoma państwami.

Słowa kluczowe: konsul, prawo konsularne, funkcje konsularne, konwencja, funkcje notarialne, notariusz

STATUS OF A PROFESSIONAL CONSUL IN THE IMPLEMENTATION OF NOTARIAL FUNCTIONS

Summary

The development of international relations has led to the emergence of the need for an entity which will perform its tasks under the authority of the sending State in the receiving State. In this way, shaped consular functions are carried out through the consul, whose legal status at the present time is extremely important. Starting from a very general tasks as protecting the rights and interests of citizens of the sending State and the strictly defined functions notary. Each of them must be based on the specific legal basis, which in this area is primarily a domestic law and the consular conventions concluded between the two countries.

Keywords: consul, consular law, consular functions, convention, notary functions, notary